

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Kétyben kétszer kétféle:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a HÁZ és
 Szeged városi napok kivételével.

Előfizetési és kiadványi:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Amennyiben hírtérítést viselkedés
 vagy megjelölés nem vállalkozik.

Hirdetéseket és hirdetői
 kiadványokat is megjelölés.

Égés után ára 3 forint.

Csata után.

(—a.) A kompromisszumok idejét éljük. Ugy látszik, a tegnapi főrendiházi szavazás is ennek a jegyében született meg.

Az a bizonyos módosítás, amely az új perrendtartásban a bírónak nem teszi többé kötelességévé, hogy a tanutól megkérdezze annak vallását, tulajdonképpen nem okoz valami főbenjárói változást. Mert, ha a bíró szükségét látja, ezután is jogában áll megkérdezni a tanu vallását. Legfeljebb annyiban lesz ezután változás, hogy ezután, ha a bíró ezt a kérdést intézi majd valamelyik tanuhoz, az már gyanus jel lesz a tanu — szavahibetősége, megbízhatósága iránt. De hát ez csak az ilyen gyanus tanura lesz sértő és nem magára a vallásra.

Ha mégis ellene voltunk ennek a módosításnak, ennek az oka nem a javaslat lényegében, hanem abban a tendenciában keresendő, amely a módosítás mögött lappangott.

Bihar képviselője ugyanis avval a szándékkal indítványozta ezt, hogy ezzel a vallást a közéletnek egy pontján háttérbe szorítsa s mint valami jelentéktelen dolgot tüntesse fel.

Ez az eredetileg a vallásra sértő intenció már a képviselőházi tárgyaláson

megváltozott. Anyira megváltozott, hogy a vallásra vonatkozó kérdés további fenntartására irányuló indítványt a képviselőházi tárgyaláson már egy zsidó vallású képviselő Barta Ödön tette meg.

A főrendiházhoz már szelidebb formában került tehát e kérdés. S nem is kezdtek a főrendek ellene valami erősebb mozgalmat. Ennek kétségbevonhatatlan jele az a körülmény is, hogy három érsek és kilenc püspök meg sem jelent a tegnapi tárgyaláson. Az ősi, történeti, hírhű katolikus főrendek közül is sokkal nagyobb rész hiányzott.

Ami pedig még megmaradt a javaslat érdekességéből, azt is eloszlatta az igazságügyminiszter felszólalása. Székely a főrendiházban — jó lesz ezt megörökíteni — konzervatív irányú politikusként vallotta magát s minden közösséget megtagadott a javaslat vallásellenes tendenciájával.

Az igazságügyminiszter felszólalása után tulajdonképpen már nem e kérdés vallásellenes mivolta állott előtérben, hanem az a körülmény, hogy a javaslat módosításával ne hátráltassák a perrendtartás törvényerőre emelkedését.

De kétségkívül hozzájárult ehhez egy másik körülmény is. Nem akartak a kormánynak kellemetlenséget okozni, esetleg válságba dönteni azt. Mindenekfelett pe-

dig nem akartak szakadást, ellenségeskedést idézni fel a parlament két háza között. Anglia példája nem maradt hatás nélkül. Ott az idén már a második választás volt a két Ház közötti ellentét miatt. És hogy ezután még mi következik? Senki sem tudja. Akármilyen kicsiny kérdés legyen is az, amely az ellentétet a magyar képviselőház és főrendiház között felidézte, ha az ellentét a javaslat esetleges visszaküldése miatt a parlament két háza között elmérgesedik, beláthatatlan következmények járhatnak volna nyomában.

Mindezek együttesen szerezték meg a kormánynak a három szótöbbséget. Nagy érdek nem esett ugyan áldozatul, de intő jel ez mind a két táborra.

Hathatós figyelmeztetés a kormányra és még inkább a bírúknak nem férfi radikálisokra, hogy ime, a főrendiházban a vallási kérdésnek csak a szele is minden percben készen találja a hírhű főrendek táborát.

Azonban okulniok kell ezeknek is. Mert ime, a tanulság: minden percben készen kell lenniök a hitünket, legszen- tebb érdekeinket minden percben érhető igazi sérelmek erélyes visszaverésére. Erre pedig, hogy az sikerrel járjon, idejében kell állandó szervezetről gondoskodniok.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az Aquinói Szent Tamás Társaság felolvasó ülése.

Nagyvárad irók szerepeltek tegnap az Aquinói Szent Tamás Társaságnak, ennek az előkelő színvonalon álló keresztény bölcséleti társaságnak a műsorán: Vámosy Mihály törvényszéki bíró és dr. Krüger Aladár ügyvéd. Előbb Vámosy Mihály olvasta fel »A párbaj és a becsület« című tanulmányát, melynek gondolatmenete a következő:

A párbaj intézménye ellen a küzdelmet egyház, hiteli és társadalmi téren századokon át minden más társadalmi tényező segítségével a katolikus egyház egymaga tartotta életben. A párbaj, mint az emberölés és testi épség elleni támadás kiváltságos esete az erkölcsi, természetjogi és egyház törvényekbe ütköző intézmény, mely szűk körre szorított bizonyos társadalmi osztályok megokolatlan, az ész törvényeivel is ellentétes conservatismusában gyökeredzik. Téves az a fellogás, mintha a párbaj tisztán a becsület védelmére szolgáló eszköz lenne. A párbajok je-

lentéken részének a becsülethez nincs semmi köze. Sok esetben a detectus, a becsület hiánya nyúl a fegyverhez, hogy ily módon a társadalommal szemben kifejezett terror-ral magát felssinen tartsa. A párbaj-bűnök, spadassinok szerepe a becsület-védelem kérdésével szintén nem hozható vonatkozásba, mert ezek előtt a párbaj öncél és nem becsület védő eszköz. A becsület alanyi értelemben az erkölcsi élet, ama tiszta emberi tudatot jelenti, hogy az erkölcsi törvények által megszabott utról soha egyetlen pillanatra le nem térünk. Ezt a legteljesebb benső etikai értéket kívülről járó támadások nem érinthetik, a rágalom szennyes hullémai hozzá el nem érnek. Mint abszolút pszichikai érték nem szorul külső védelemre. A becsület tárgyi értelemben embertársainknak »erkölcsi önünkről« alkotott véleményét jelenti. E vélemény kialakulását sem egyeseknél, sem az osztályoknál nem ellenőrizhetjük; hogy tiszta, mocsoktalan erkölcsi értékünkről kívül fekvő okokból kedvezőtlen fellogás ne keletkezzék, — meg nem gátolhatjuk. Ez alapon külső támadásnak csak a tárgyi értelemben vett becsület lehet kitéve. A becsületsértés mindig az »erkölcsi énem« esett sérelem s csak erkölcsi uton orvosolható, fizikai uton, fizikai eszközökkel soha helyre nem állítható. A teljes elégtétel tehát ösztönös

és kizárólag erkölcsi uton szereshető. A bocsánathérésen, mint legteljesebb erkölcsi elégtételen kívül ugyancsak erkölcsi alapon nyújt elégtételt a becsületvédő institúciójával a pozitív törvényhozás. A párbaj fenntartása mellett tehát nem szól államrendi és jogrendi érv sem. A természetjog szempontjából sincs alapja a párbajnak, mert mások életével, testi épségével oly célra és okból senki sem rendelkezhet. A párbaj kimenetelének esélyeire nézve leggyakrabban a testi erő és ügyesség dönt. E ellen pedig joggal támadhat fel az ész törvénye. Az ó-kor klasszikus népei: a rómaiak és görögök a párbajt ily társadalmi vonatkozásban nem ismerték. Anglia, Dánia, Hollandia, Norvégia, Svájc, Svédország, valamint az egész Ázsia a párbajt, mint pozitív jogrendi institúciót nem ismerik; az európai államok a párbajt, mint az élet és testi épség elleni büncselekmény a becsületvédő intézmény szerint, tehát mint gyilkosságot, szándékos emberölést, testi sértést rendelik büntetni. A párbaj mellett nem szól tehát sem történeti, sem jogpolitikai érv. A párbajellenes liga világszerte megalakulván a párbaj fenntartása a társadalom közéletében sem talál támpontot. Jogi tévedés annak vitatása, hogy a párbaj »önbíráskodás«, mert nem jog érvényesítése a célja s mindig a közjogi rendbe ütközik. Akik társadalmi kényszernek

Nagyvárad Messenger Boy 693.

Gyorsküldőnc vállalat.

TELEFON 693.

(Sas-palota, Zöldfa passage.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 21.

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Jegyző: Felolvassa az interpellációs könyvet, melyben a következők jegyeztek be interpellációt:

Szerecsányi György a belügy- és pénzügyminiszterhez egy budapesti bankcsoport által — egy kivándorló bank felállítására tárgyában,

Ivánka Imre — a belügy és a kereskedelemügyi miniszterhez — a fővárosban az építkezésben előforduló balesetek tárgyában,

Ivánka Imre — a belügy- és honvédelemügyi miniszterhez, — a togarasmegyei, galaci véres bíróságok tárgyában,

Ugron Gábor a kolozsvári Rákóczy bilikom tárgyában a kultuszminiszterhez és

Huszár Károly (sárvári) — a honvédelmi miniszterhez — a Kecskemétri megszőkött tizenhárom huszár ügyében.

Elnök: Kijelenti, hogy az interpellációkra 1 órakor térnek át.

Abraham Dezső: Kéri a házat, hogy már fél 1 órakor térjenek az interpellációkra.

Elnök: Már egy régebbi határozat folytán csak 1 órakor térhetünk át és így Abraham Dezső képviselő ur indítványa nem fogadható el. Jelenti továbbá, hogy Polónyi Géza tegnapi észrevételei helyreigazítást nyertek.

Következett:

A szerb-kereskedelem szerződéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása

Elsőnek Kovács Gyula szól fel. Kijelenti, hogy megfontolásokkal sem hajlandó a javaslatot elfogadni. A pénzügyminiszter politikáját nem helyesli, mert nem akarja az igényeket dotálni, nem akarja a közigazgatási hivatalnokok, tanárok helyzetét javítani, pedig ezek a követelések a mai általános drágasággal szemben teljesen jogos. Szükséges a gazdasági erősítés, amely nélkül az állattenyésztés fejlesztése el sem képzelhető. Az argentinai huszbehozatal ügyében még nem hallotta sem a

szeretik feltüntetni e kényszer fogalmi meghatározását, valódi tartalmát sem képesek megjelölni. De pszichikai hatásánál fogva, mint subjektív elem egyesek lelkében gyökeret verhet. A társadalom minden osztályának, intézményének, tényezőjének vállaltva kell közreműködnie a társadalmi chimera kiirtásában.

Dr. Krüger Aladár »A becsület védelme« című tanulmányában a kérdésnek gyakorlati megvilágítását nyújtotta. A történelmi alapokra ment vissza, melyek azt mutatják, hogy mikor a népvándorlással a fejlett római jog helyét a germán jog foglalja el, ennek hiányos rendszere számos téren nem ad védelmet az állampolgárok megsértett jogainak. E hiányokat az önbíráskodás tölti ki és ennek az önbíráskodásnak szabályozott megnyilvánulása a párbaj. A további fejlődés iránya kettős: egyrészt az állam egyre jobban kiterjeszti jogvédő hatalmát, úgy hogy végre csak a becsületet nem védi, másrészt az önbíráskodás, a párbaj a becsület védelmére maradván fenn, bizonyos lovagias színezet elválhatanná lesz tőle. Ebben az értelemben terjed el Európában annak dacára, hogy az egyház a legteljesebb szigorral lép föl ellene. Ma is mint a becsület védel-

kereskedelemügyi, sem a földmivelésügyi miniszter kijelentését, hogy kétezer tonnánál nagyobb mennyiség behozatalát nem fogják megengedni. A javaslatot nem fogadja el.

Mezőssy Béla: Hosszasan foglalkozik a védvamos politikával. A védvám fejlesztési az ipart és a kereskedelmet és csodálkozom — úgy mond — hogy gyáriparosok úgy tüntetik fel, mintha a vámvédelem inkább mezőgazdasági védelem lenne. A gyáriparosok ellentéteket látnak a védvám és a gyáripar között. Van ellentét, de csak a nagy és a kisipar között. (Ugy van! a baloldalon.) A védvamos politika sokkal szükségesebb a kisbirtokosok érdekeinek megvédésére, mint a nagybirtokosoknak. És ez helyes, mert a kisgazda a jövő Magyarország legerősebb támaszát képezi és ez az osztály fogja biztosítani az ország fejlődését is. (Ugy van!) A huskérésről azt mondja, hogy igaz, hogy az olcsó husz Ausztriába szállítjuk, de ennek ellenértékében kapunk olcsó iparcikket és így különösen kisegítjük egymást.

Az argentinai huszbehozatalnak 2000 tonnán felüli mennyisége ellen tiltakozik. A javaslatot nem fogadja el.

Ezután **elnök** tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Baross János: Egy bécsi lap tegnapi cikkét olvassa fel, amely már hangoztatja, hogy a gabona vármok magasak. Azt mondja, hogy az összes államok elzárkóznak a Balkán huszbehozatala elől. Magyarország közgazdasági fejlődését ismerteti.

Ezután a **Ház** az elnök javaslatára elhatározta, hogy a holnapi ülésen a bankjavaslat tárgyalását veszik elő. 1 órakor a Ház áttért az interpellációkra. Szerecsányi György a kivándorló bankja ügyében, Ivánka Imre a fővárosi házépítések ügyében interpellálnak.

Elnök az ülést három órakor bezárta.

A második delegáció. A 28. án összeülő delegáció tudvalevőleg csak a közös budgetprovizóriummal foglalkozik, mert az 1911. évi közös költségvetést a jövő évben tárgyalja a delegáció. Ez a második ülés az eddig jan. második felére volt tervezve. Ertesülésünk szerint az eredeti programon változás történt, mert ez a delegáció csak február közepén ül össze Budapesten és a király is csak ekkor

mére szolgáló intézmény tartja fenn magát. A becsületre nézve a felolvasó kiemelte, hogy a becsület fogalma egységes, épp úgy, mint egységes a becsület alapja, az etika. Nincs osztályetika és nincs osztálybecsület, csak a kötelességek lehetnek egyenként és osztályonként mások és mások. De abban, hogy kötelességet mindenkinél teljesítenie kell, nincs különbség. A megsértett becsületnek sem az állam, sem a társadalom megfelelő védelmet nem ad. Hiányos maga a büntető törvénykönyvi oldalom már azért, mert a becsületsértés fogalmát a sértésnek »meggyalázó« jellegéhez fűzi, holott ez alatt a rendes felfogás szerint csak a becsületsértések súlyosabb fajtát értjük. Az esküdtzéki bíráskodás a becsületet érintő ügyekben nem vált be. Az eljárás oly hosszadalmas, hogy már maga ez az egy visszatart sokakat a bírói segély igénybe vételétől. A pénzbüntetés a becsületsértések sok esetére enyhe, a pénzbüntetésnek maximuma is tulajdonon van megszabva, azonfelül a bírói gyakorlat tulságosan hajlik az enyhéség felé. Ily körülmények közt a párbaj ellen nem lehet csak azzal küzdeni, hogy a párbajt szigorúan büntetjük. Volt idő, mikor a párbajoz-

jön a magyar fővárosba. Az elhalasztást gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök kérte, mert így az ülésnek jobban összeegyeztethető a magyar képviselőház munkaprogramjával.

A trónörökös Budapesten.

Bécs, dec. 21.

A trónörökös budapesti tartózkodásának programját ez ideig még nem hozták nyilvánosságra. Valószínű, hogy a főherceg 27-én érkezik Budapestre, a budai várpalotában fog lakni és 29-én már vissza is utazik Bécsbe. A karácsonyi ünnepeket konopisti kastélyában tölti családi körben, onnan Bécsbe utazik és Bécsből jön Budapestre. Kiséretében lesznek báró Rummerskirch titkos tanácsos, főudvarmester, báró Lübgendorf, a főhercegi udvarmesteri hivatal főnöke és Nikitsch udvari titkár.

Felesége és gyermekei nem jönnek vele. Az érkezés pontos ideje még nincs megállapítva és ezért nem állapították meg a fogadás körülményeit sem. A fővárosi polgárság körében mozgalmat akarnak indítani, hogy a főváros minél impozánsabban fogadja a magyar trónörökösét. A fogadtatás külső kerete természetesen függ attól, hogy milyen időben érkezik a trónörökös. Későn este vagy korán reggel nem lehet olyan diszes és élénk a fogadtatás, mintha a trónörökös délután vagy délelőtt érkezik.

A trónörökös két napot fog Budapesten tölteni.

A Bud. Tud. a következő jelentést adta ki: Illetékes helyről közlik a Bud. Tud. val, hogy **Ferenc Ferdinánd** trónörökös az e hó 28. ára Budapestre összehívott delegációk megnyitására Budapestre érkezik és a budavári királyi várpalotában száll meg. A trónörökös megérkezésének időpontja eddigelé véglegesen nincs megállapítva s ennek következtében még abban sem történt megállapodás, hogy a trónörökös a delegációk tagjait mikor fogadja.

zók feje felett hóhérpallós függött és mégis párbajoztak. A párbaj kiirtásának egy módja van: a becsület hathatós védelme. Külföldi mintára szigorítani kell a becsületsértés büntetését, büntetendővé kell tenni mindazokat az eseteket, melyeket a társadalmi felfogás becsületsértésnek tekint. Az eljárásra nézve laikus elemek bevonásával bírói elnöklet alatt működő becsületbíróóságok lehetnének egyes esetekben hivatva és a bíróságok szigorú ítéletének végrehajtását arra méltó esetekben attól lehetne függővé tenni, hogy hajlandó-e a sértő a sértettől megfelelő ünnepélyes formában bocsánatot kérni és ekként a legszebb elégtételt megadni. Mindaddig azonban, míg a törvényhozás a becsület hathatósabb védelméről gondoskodni fog, a társadalom feladata nemcsak a párbaj ellen, hanem a becsület védelme mellett, a becsület sértetlensége érdekében mindent elkövetni.

Mindkét felolvasót nagy érdeklődéssel fogadták s a felolvasásokat megélték. A felolvasásokat magas színvonalon álló vita követte, melyben a társaság tagjai közül számosan vettek részt.

Estélyi- utcai és vadászcipő-különlegességek

egyedül

„KOBRAK“-nál

Helyben és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

A koalíciós kormány pöre.

Baloghy elnök 9 órakor nyitja meg a tárgyalást s az egyik esküdtet, kinek valami sürgős dolga van, fölmenti a szolgálat alól. Helyette Vas János pótesküdt lett az esküdtészek tagja.

Következik Habár Mihály röpiratának az a része, mely ezt a címet viseli: »A sajtószabadság és a csomagszállítók«. A bizonyítás kérdésében a védő, dr. Gál Jenő hosszan ismerteti a csomagszállító társaság működését. És ez a társaság, lejárában lévén a szerződés, azért folyamodott a miniszteriumhoz, hogy a szerződését hosszabbítsák meg. A Máv. ellenzte a kérést, a miniszter el is utasította és már kézbesítették is ezt a határozatot, mikor egy bizalmas rendelet ment a Mávhoz. Sztérynyi államtitkár küldte s utasítja a vasutat, hogy a minisztere rendeletét ne hajtsák végre. És újabb két nap múlva a Csomagszállító megkapta a hosszabbítást nyilvános pályázat nélkül, tehát törvényellenesen.

Sztérynyi: Miért törvénytelen.

— Mert azt tenni törvény szerint, csak akkor szabad, ha az állam veszélyeztetett érdekéről van szó.

Hivatkozik még tanu gyanút a Csomagszállító r.-t. igazgatójára, Brachfeld Emilre.

Habár Mihály: Én még külön kérem Khuen-Héderváry miniszterelnök és Hollán Sándor miniszteri tanácsos kiballgatását.

Sélley ügyész, a vád képviselője, válaszolja, hogy a kormánynak nem volt ingerenciája a dolgokra. De mégis, hogy az ügy tisztán álljon, kéri Brachfeld Emil és Brachfeld Vilmos igazgatók kihallgatását. Saly Endre vallomásának felolvasását s annak konstatacióját, hogy Nádas Sándor szerkesztő azt a pört, melyet a Csomagszállító ellen indított, letette.

A bíróság visszavonult tanácskozára.

A törvényszék elrendelte a bizonyítást arra, hogy Kossuth és Sztérynyi az embe-
reiket hasznalhajtó állásokba juttatták és a csomagszállítótól jogosulatlan ellenszolgáltatásokban részesültek.

Elnök: Egyébként a védő indítványát elutasítottuk.

A védő: Semmiféle panaszt jelentek be.

— Eltugodom.

A védő (egy kézmozdulattal): Szóval, megint nem bizonyítottunk semmit.

— Tessék bevárni.

A védő: Már előre látom.

Az elnök: Ne tessék ilyen hangon beszélni és kicsinylő kézmozdulatokat tenni. Ezt nem fogom tűrni és nem is illik.

Brachfeld Emil, a Csomagszállító r.-t. igazgatója isméri a kormánnyal kötött szerződést. Arra senkinek befolyása nincs, hogy a lapokat milyen kvantumban és mily áron szállítják.

Sélley ügyész: Kapott ön a »Futár« vagy más lap tekintetében utasítást, nyomást Sztérynyi államtitkártól.

— Soha senkitől.

— A szállítás mily külső szerint történik; aszerint, hogy a lap bántja, vagy támogatja a kormányt?

— Az árat súly szerint szabjuk meg.

A védő: Volt-e oly rendelet, hogy a »Népszavá«-t, »Futár«-t, »Fidibusz«-t stb. nem szabad árusítani a vasuti állomásokon?

— Igen, egy időben ezeket az államvasút,

mert ellene a személyzet körében izgatott, megtiltotta árusítani.

A közzététel: Járt ön valaha Sztérynyi államtitkárnál azért, hogy a szerződést meghosszabbítsák?

— Sohasem.

A Csomagszállító másik igazgatója, Brachfeld Vilmos lényegében úgy vall, mint az előbbi tanu. Szerződés alapján, melyet a lapok kiadóhivatalaival kötnek, a vidékre szállítják a hírlapokat. Egyöntetű díjszabás nincs. Az állomásokkal arra van szerződésük, hogy ellátják az állomásokat hírlapokkal.

— Mit fizetnek e jogért?

— Évi 15.000 koronát.

— Beszél valaha Sztérynyivel a szerződésükről?

— Szó sincs róla, soha.

Nádas Sándor, a »Pesti Futár« szerkesztője azt vallotta, hogy egy időben nem szállították lapját a vasuton. Amikor ennek okát megkérdezte a Csomagszállító igazgatójától, ez azt felelte, hogy nincs vasuti szállítása.

Ügyész: Ön perben áll Brachfelddel?

Nádas: Megszüntettem a pört az új kormány alatt, mert Brachfeldtől elégtételt kaptam.

Tozmay Géza mint titkár, szintén tagja volt a vállalat igazgatóságának, Kossuth és Sztérynyi sohasem gyakoroltak befolyást arra, hogy mit tegyen.

A bíróság ezután husz perc szünetet rendelt el.

Kossuth Ferenc: Két szerződés van a csomagszállítóval, az egyik az újságszállításra vonatkozik, ezt még elődöm kötötte. A másik az állomásokon való árusításokra, ezt én hosszabbítottam meg. Kérvény érkezett hozzám, csaknem valamennyi lap aláírásával, hogy verseny tárgyalás nélkül hosszabbítsam meg a szerződést. Ezt megírtam annál is inkább, mert előnyös volt a Mávra. Nem tudok olyan intézkedésekről, melyben Sztérynyi nélkültem határozott volna. Mikor néhány lap panaszt nyújtott be a társaság ellen, megindítottam a vizsgálatot, mely tisztázta a társaságot. Igaz, hogy bizonyos lapokat kitiltottak a vasutállomásokról, de ez állomás zárt terület és a vasutigazgatóság saját házában nem köteles megütni azokat, akik izgatnak ellene.

Sztérynyi József kijelenti, hogy Veresmarthy lapját nem látta és senkivel sem tárgyalt róla. A Pesti Futár szállítását soha el nem tiltotta, a Máv. igazgatósága tiltotta el azt. Egy képviselő figyelmeztetésére szólítottam fel Brachfeldet, hogy a miskolci pályaudvaron mégis árusítsák a Pesti Futárt. Soha a Csomagszállítóval nem rendelkeztem valamelyik lap ellen, vagy mellett. A Népszavát, a Fidibuszt és a Magyar Figarót a Máv. igazgatósága tiltotta ki.

A délután folyamán a bizonyítási eljárást befejezték és megállapították az esküdtsekhez intézendő kérdéseket.

A kérdésekben az esküdtteket becsületsértés és rágalomzás vétsége fennforgása felől kérdik meg.

A tárgyalást este tíz órakor folytatták.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum	1.50
1 deka tea	— 08

Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

Biharmegye közgyűlése.

Pár nap választ el bennünket karácsonytól, mindenki készül az ünnepekre s ilyenkor a lázas készülődésben háttérbe szorul minden más s az ünnep előkészítése a fő. Meglátszott ez tegnap a megye közgyűlésén is. A törvényhatóság hatszáz tagja közül 90 szakított magának időt arra, hogy a megyei ügyekkel is foglalkozzék. Azok is, akik megjelentek leginkább a választások kedvéért jöttek el. A választások megtörténtével alig maradt a nagyteremben valaki azokon kívül, akik különben nagyon lelkiismeretesen intézik a megye ügyeit.

Az ülés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Miskolczi Ferenc dr. főispán 9 órakor megnyitja az ülést, első sorban bejelenti, hogy a megye a király jubileuma alkalmából az uralkodóhoz küldött üdvözlő felíratra a válasz megjött. A közgyűlés hódolatteljesen veszi tudomásul a leiratot és irattárba téteti.

Következtek a közállapotokról szóló jelentések. Az alispán időszaki jelentését tudomásul vették. Az igazoló választmány jelentése szerint a kettős mandátumok folytán megüresedett Sarkad, Görbed, Csokaly és Békényér községekben egy-egy hely betöltésre vár. A négy helyre a közgyűlés január 19-ét tűzi ki választás napjával.

A közigazgatási bizottságban megüresedett helyekre szavazás útján megválasztottak: Beöthy László dr., Tissa Kálmán gróf, Lovassy Ferenc, Nyisator Alajos és Papp János, akik 90—90 szavazatot kaptak. A szavazatszedő küldöttség elnöke Székler Károly volt. A közigazgatási bizottság kiegészítése után 12 albizottságot választottak meg. A választások alkalmával mindenütt az állandó választmányok javaslatát fogadták el.

A választások megejtése után Miskolczi Ferenc dr. főispán, dr. Pálffy Gyula margittai és dr. Földes Béla élesdi ügyvédek t. b. ügyészekké nevezték ki. Ertesy Ernő, ifj. Bernáth Lajos és Szunyogh Sándor közigazgatási gyakoronkokat pedig tiszteletbeli szolgabíróvá nevezték ki.

Gömör-Kishont vármegye átiratát a status rendezésre vonatkozólag a közgyűlés úgy határozott, hogy hasonlóképpen felír a kormányhoz, miszerint a status rendezést minél előbb tűzze napirendre.

Debrecen város huszdrágaság megszüntetése iránti felírat tárgyában Márkus László dr. országgyűlési képviselő szólalt fel. Felszólalásában javasolja a napirendretételét. A kormány ebben az ügyben igen helyes alapon tárgyal, mert tekintetbe veszi a kisgazdák érdekeit is. Tekintettel arra, hogy a vármegye felíratá ebben az ügyben, mire felérkeznek, már elveszítene aktualitását, az állandó választmány javaslatához hozzájárul.

A javaslatot egyhangulag elfogadták.

A következő tárgy helyett kivételesen a 94-ik ügyet veszik elő. A 94-ik pont Komádi község irgatlan átengedéseire vonatkozik. A képviselőtestület ugyanis úgy határozott, hogy a községhez tartozó 41 hold földet, mely eddig a közlegelő birtokossága volt, átengedi a közbirtokosságnak. Az állandó választmány javasolja, hogy a képviselőtestület határozata semmisíttessék meg.

Dr. Beöthy László ellene van az állandó választmány javaslatának.

Paróczay Mátyás

elsőrendű cipész üzlete

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-utca 1. szám.

Rendelés szerint a legegyszerűbben készít
uri, női és gyermekcipőket

Vidéki megrendeléseknél elegendő egy
használt cipő beküldése.

Fetsér Antal elfogadja a javaslatot. Felhasználásában elmondja, hogy a képviselőtestületi tagok tulajdonképpen tagjai a közbirtokosságnak s így önmaguknak ajándékozzák.

Ertsey Péter nem fogadja el a javaslatot.

Utócs Gyula kéri a képviselő-testület határozatának jóváhagyását. Ez a birtok ugyanis még az általános parcellázások alkalmával maradt a községre oly formán, hogy az tulajdonképpen gróf Eszterházy vagyona lett volna, azonban Eszterházy soha sem lépett tényleg birtokába ennek a földnek, hanem a községre hagyta, így jutott a mai körülmények közé.

Miskolczy Ferenc dr. főispán szavazás alá bocsátja az ügyet. A törvényhatóság nagy többséggel a képviselőtestület határozatát fogadja el.

A Körös-kaszárnya eladási ügyében az állandó választmány javaslatát fogadta el a közgyűlés.

A következő tárgyak rohamosan peregetek le. Egymásután minden kifogás nélkül fogadták el mindent az állandó választmányok javaslatait, melyekkel már bővebben foglalkoztunk.

Déli egy óraker a tisztikaron kívül egy-két bizottsági tag volt még jelen. Az ülés első napja 1 óra után véget ért.

Ugron Gábor interpellációja a Rákóczi-kehely miatt. Kétszázhatvan évvel ezelőtt Rákóczi György egy remek aranykelyhet ajándékozott a kolozsvári református egyháznak, a melyet az egyház urvacsora-osztáskor kétszáz éven át használt. A kelyhet a Nemzeti Múzeum akarta megszerezni és 100.000 korona vételárát ajánlott fel érte. Az egyház tanács hajlandó is lett volna a Rákóczi-kehelyt a Nemzeti Múzeum birtokába adni, azonban időközben a frankfurti Rothschild kétszáz ezer koronát ígért a gyönyörű műremekért. Rothschild ajánlata gondolkodóba ejtette a kolozsváriakat és a presbyterium most kimondotta, hogy a Rákóczi-kehelyt nem adja át a Múzeumnak.

Hir szerint Rothschildnak sem adják el, de mivel az erről szóló hírek ellenmondók, Ugron Gábor interpellációt intéz a kormányhoz, hogy nem tartja-e szükségesnek valami intézkedést tenni annak a megakadályozására, hogy a Rákóczi-kehely külföldre kerüljön.

Berzeviczy vaskoronarendet kapott.

A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Berzeviczy Albert belső titkos tanácsosnak, a magyarországyűlés képviselőháza elnökének, a közpályán sok éven át szerzett kiváló érdemei elismerésül, *I. osztályú vaskorona rendemet* díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1910. évi december 14-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Botrányok Hunyad vármegyében.

Déváról jelentik: Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap közgyűlést akart tartani, amelyet Pogány Béla alispán hívott össze, hogy a közigazgatási bizottság és az állandó választmány megalakuljon.

Mora László főispán látva azt, hogy az összehívott közgyűlésen a függetlenségi pártiak igen nagy többséggel vannak, a közgyűlést nem nyitotta meg, a törvényhatósági bizottsághoz beszédet intézett, amelyben kifejtette, hogy az alispán intézkedése törvénytelen, mert meghívta az ujonnan megválasztott bizottsági tagokat. A főispán azt hangoztatta, hogy a közgyűlést megjelölendő napra ő fogja összehívni.

Ezt az összegyűlt bizottsági tagok nagy tiltakozással, zajjal és kifakadásokkal fogadták. A teremben olyan nagy láрма támadt, hogy a főispán eltávozott.

A gyűlés értekezletté alakult erre. Pogány Béla lelkes beszédet tartott, amelyben eljárásának törvényes voltát hangsúlyozta és igazolta. Hivatkozott a közigazgatási bíróság 1908-ban hozott elvi döntésére, amely szerint az ujonnan megválasztott bizottsági tagok működése mandátumuk tényével veszi kezdetét.

Lelkes éljenzés szakította félbe sokszor az alispán beszédét, mikor pedig a munkapártiak kivonultak a teremből, az alispánt a függetlenségi percekig ünnepelték.

Dr. Barcsay Andor országgyűlési képviselő beszédében rámutatott, hogy marostordai állapotok kezdődnek Hunyadvármegyében. A függetlenségieknek csoportosulniok kell ez ellen az erőssak ellen.

Ugyanilyen értelemben beszélt dr. Ajtay Aladár, Vlád Aurél, Reiter Mihály, dr. Fatnai Károly ügyvédek.

Végül az értekezlet megszerkesztette panaszát a közigazgatási bírósághoz, amelyben feltárta az összes sérelmeket.

A panaszt kétszázhuszohárom bizottsági tag írta alá.

A megyében igen nagy az elkeseredés a főispán eljárása miatt.

UJDONSÁGOK.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyváros törvényhatósági bizottsága a jövő héten az év utolsó napjai valamelyikén rendkívüli közgyűlést tart. Néhány fontos ügy vár elintézésre, amelyeket még ez évben akar le tárgyalatni a városi tanács.

* **Karácsonyfa ünnepélyek a zárdákban.** A Szent Vince intézetben ez idén is szép karácsonyfa ünnepélyt rendeznek egy a külső szegény gyermekek, mint a bentlakók részére. A külső szegény gyermekek részére rendezendő ünnepély péntek délután 2 órakor, míg a bentlakóké szombat délután lesz megtartva. Az Immaculata zárdában szintén lesz karácsonyfa ünnepélye az óvodának. Ez az ünnepély péntek délután fél 3 órakor lesz.

* **Adomány a Ferenc József-alapra.** Egyre növekszik Fetsér Antal püspök javaslatára létesített Ferencz József-alap. Ujabbán Gabriely Lajos kanonok küldött az alispánhoz 100 koronát az alapra.

* **Nem tud fizetni a vármegye.** A belügyminiszter által redukált tételek annyira megszavarták Biharmegye háztartását, hogy már a fizetéseketől kell félnie. A miniszter a közszükségleti alap tételeit redukálta legjobban, pedig tudvalevő dolog, hogy a megye ebből kénytelen gazdálkodni. Előrelátható dolog volt, hogy a megnyirbált költségvetés miatt év végén a megyének nem lesz pénze és nem fog tudni fizetni. Ez most be is következett. A beérkező számlákat nem tudják fizetni, hanem egy csomóba gyűjtik úgy kezelik addig míg valahogy lesz pénze a vármegyének. A tulkiadások fedezésére a vármegye a szeptemberi közgyűléstől póthitel megszavazását kérte ezt meg is kapta, azonban a miniszteriől még mindig nem érkezett le a jóváhagyás pedig már sürgette is a vármegye. Hogy mily siralmas helyzetben van jelenleg a megye, elég ennek jellemzésére megemlíteni, hogy a visszatartott és fedezet hiányában kifizetetlen számlák között 15 koronás számla is van, tehát még tizenöt koronát sem képes kifizetni. Mi lesz ebből, ha sokat késik a miniszter jóváhagyása? A hitelezők majd perrel fogják megtámadni esetleg a vármegyét és akkor a perköltségeket is viselni kell!

* **A József ezred Aradon?** A P. H. tegnapi számában a következőket írja: Az aradi 33. gyalogezred parancsnoksága Bécsből azt az értesítést vette, hogy a tavasszal az ezredet Bécsbe helyezik át s helyébe a nagyváradi 53. gyalogezred megy Aradra. — Ez a hír ilyen formában téves, mert a nagyváradi 37. József ezred csak az év elején helyeztetett át Bécsbe s így nem helyezhetik egy év múlva Bécsbe, a jelenlegi nagyváradi ezred pedig a 101-es, amelyet szintén nem visznek Aradra. Az 53. ezred jelenleg Zágrábban állomásozik. Lehet, hogy ezt helyezik Aradra, ha az ottani ezredet Bécsbe rendelik.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

Csak még karácsonyig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi-utca 9 re) a még raktáron levő mellfüzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárhova!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Rózánál RÁKÓCZI-UT 3. szám.

* **Hangverseny a gyermekszanatórium javára.** Ami fény, pompa, bájos csillogás, ünnepi vidámság, a ragyogó karácsonyfák alatt összegyűl, az a melegség, a gyermekek iránti szeretet melege puha karokkal várja Karácsony másodnapján a Vigadó nagytermébe mindazokat, akik a beteg, elhagyott gyermekekre is szívesen gondolnak a gyermekek e magasztos ünnepén. Az Országos Gyermekszanatórium javára rendezendő hangverseny Karácsony másodnapján bizonyára zsufoolóság megtölti a Vigadó nagytermét. *Rimler Károly* polgármester lelkes fáradozásának meg van a sikere, már is pompás arányokban alakul ki ez a hangverseny, melynek rendezésén Nagyváradi előkelő hölgyei lelkesen buzgólkodnak. A megalkult hölgybizottság tegnap délelőtt tanácskozást tartott a polgármesteri szalonban. Annyi ötletet, színt, pompás tervet hordtak össze, hogy az már egészen bizonyos, miszerint ennél változatosabb, gazdagabb, érdekesebb műsori hangverseny e szezonban aligha lesz. Szinte káprázatos az a terv, melyet nagy titokban állítottak össze s amellyel nagy meglepetésben akarják részesíteni a közönséget. Egyelőre csak annyit sikerült meg tudni a féltve őrzött programból, hogy *Zsigmondi Anna* szenzációs énekszámokat fog előadni, a 101-ik ezred zenekara nagyszabású hangversenyt ad s a színház tagjai kabarét rendeznek. De a főérdekességeket még mind titokban tartják. A rendező hölgybizottság lázas munkával készíti elő a nagyszerű hangversenyt.

* **Az új gyaloghíd szabaddá tétele.** Az 1911. és 1912. évi közuti költségvetésbe Nagyváradi városa az Ezredévi új vasgyaloghíd mellé vámbház építésére 5000 koronát vettek fel. Így ment fel jóváhagyás végett a költségvetés a miniszterhez. A legutóbbi városi közgyűlés azonban elhatározta, hogy az új gyaloghídat vámmmentessé teszi s így a vámpépület létesítésére felvett 5000 koronát törli a közuti alap költségvetéséből. *Balogh Döme* törvényhatósági bizottsági tag ez ellen fellebbezést nyújtott be a belügyminiszterhez, amelyben azt hangsúlyozza, hogy az elfogadott költségvetés tételének a megváltoztatására a törvényhatóságnak nincs joga s abból csak a miniszter törölhet egyes tételeket. A belügyminiszter *Balogh Döme* fellebbezését azzal küldte le a városi tanácshoz, hogy az összes iratokat, a fellebbezésre vonatkozó nyilatkozattal együtt terjessze fel hozzá.

* **Tél.** Ma kezdődik a hivatalos tél. A Nap az egyenlítőnél 23 és fél fokra hajlik délre s úgy ma legrövidebb lesz a nappal, leghosszabb az éjszaka. Nálunk az előbbi körülbelül 8 és fél órai időtartamu. A csillagászati, hivatalos tél kezdete elég stilszerűen indul. Már néhány nap óta komor, hűvös, igazán őszi végi esős időnk van. Holnapról kezdve egyébként a nappalok hosszabbodni fognak. Igaz, hogy csak percekről lehet szó, de hát sok kicsi sokra megy. Január közepén már nagyon is észrevesszük ezt a délutáni világosság növekedését, illetve meghosszabbodását.

* **Eltűnt pénz.** *Kovács Gyula* asztalossegéd feljelentést tett *Képes József* kocsi-vezető ellen, mert kabátja belső zsebéből 54 koronát kivett. A feljelentés szerint *Kovács Gyula* együtt borozott a Jónás-féle vendéglőben *Képes Józseffel*, s miután kissé ittas volt, *Képes* felajánlotta neki, hogy hazakíséri *Peceszöllő*sre. Az állomástól mintegy 200—250 lépésre aztán *Képes* átölelte *Kovácsot*, majd csókolgatta s leültette a földre. *Kovács* végigfeküdt a földön, de mivel hideg volt, csakhamar felkelt. *Képes* pedig nagy hirtelen elbucszott cimborájától s az állomás felé sietett. *Kovács Gyula* hazatérve *Peceszöllő*sre, ismét korcsmába ment, de midőn fizetésre került a dolog, meglepetéssel tapasztalta, hogy 54 koronája eltűnt. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette, *Képes* azonban tagadja a lopás elkövetését. Megmotozása alkalmával elrejtve találtak nála egy drb. 20 koronást, amelynek holszerzését igazolni nem tudta. A nyomozás folyik.

* **Vonat-elgázolás.** Tegnapelőtt este a Biharmegyei Közkórházba szállították *Sipos István* és *Nyeste Gyula* vasuti munkásokat, akiket Kismarja közelében a még meg sem nyitott új nagyváradi—debreceni vonat elgázolt. *Sipos István* a sérülésébe még az éjjel meghalt, míg *Nyeste*, akinek a lábát roncsolta össze a vonat, csak tegnap délelőtt volt kihallgatható. *Nyeste* előadása szerint *Sipos Istvánnal* lány-nézőbe ment Kismarjába, ahol dolgukat elvégezve, mindketten a korcsmába mentek és iddögáltak. Este 7 óra felé hazaindultak, még pedig a Nagyváradi—Debreceni helyi érdekl vas ut töltésén. Alig jöttek azonban egy kis darabon, már is jött egy vonat, melyet ők nem vettek észre s így elgázolta őket. A kir. ügyészség a nyomozást elrendelte.

* **Halálozás.** *Lendvai János* nagyváradi iparos, kinek Kossuth-utcán volt nagyobb szabású cipőfélésszövő üzlete, hosszas szenvedés után elhunyt, 44 éves korában. Temetése ma, csütörtökön december 22-én délután 3 órakor lesz a Szent János-utcai 28. számú háztól.

* **Lopás a kórházban.** *Girdán György* az izr. kórházban volt ápolás alatt. Közben azonban keresethez is akart jutni s a mellette tekvő *Lefkóvits Ignác*tól 40 koronát ellopotott. A rendőrség *Girdán Györgyöt* lezáratta s ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Megszurkált korcsmáros.** *Rosenthal Márton* dobresti korcsmáros tegnapelőtt este lefekvés előtt még egyszer valamiért bement az üzletbe, azonban gyanus zajt hallott. Gyűlölte s egy 20—22 éves gyanus külsejű alakot pillantott meg, aki éppen el akart bujni az egyik láda mellett. Azonnal rákiáltott és megakarta fogni, azonban az alak nem hagyva magát és kést rántva elő, több szurást ejtve a korcsmárosra. Ezután az ember elmenekült. A korcsmáros sulyos sebével szállították a biharmegyei közkórházba, hol ápolás alá vették és az ügyész indítványára azonnali eskü alatti kihallgatását fogantatosították. A csendőrség megindította a nyomozást.

* **Magánvizsgára sikerrel** előkészít egy nagy gyakorlattal bíró nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Már eddig is több tanítványt vizsgáztatott le kitűnő sikerrel. Megkeresések Bethlen-utca 1 szám alatti lakására intézendők.

Mindenki meggyőződést szerezhet arról, hogy a karácsonyi vásárra
nagy választékban

órák, arany és ezüst ékszerek minden versenyt
:-: kizárva mily olcsóak :-:

s így nem holmi selejtes, hanem jó minőségű órát és ékszert nagyon olcsón lehet vásárolni

Szilágyi Géza és Társa

órák és ékszerésznél
Rákóczi-ut.

Telefon 630.

Vasuti órák.

x **Salon-kávéházba**, mely ma már oly közkedveltségnek örvend, hogy naponta a megszokottnál is igen sokan találkoznak, erről állandóan gondoskodik *Klein Márton*, a kávéház agilis fiatal tulajdonosa, a ki csak rövid ideje bérlelője a Salon-kávéháznak és hogy így továbbra is a szíves pártfogását igen tisztelt vendégeinek kiérdemelje, lehetőleg mindent elkövet ennek fentartására.

Hirdetés.

Kir. közjegyzői irodám Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt (MEZEY-ház) megnyitottam.

Nagyváradi, 1910. decz. 17.

Dr. Örley György,

kir. közjegyző.

x **Villamos osillárt** ne vásároljon, be-
rendezést ne készítsen, míg **Stern**-nel a Bémer-
téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat gyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdívatosabb és legegyszerűbb

cserepkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

x **Női ruhák vásárlásánál** felhívjuk olvasóink figyelmét az izléses áruiról elismert Hevesi áruházának megtekintésére. Nagyváradi Zöldfa utca.

Ne vásároljon

addig mellfűzőt, haskötőt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.

Sas-passageban levő

miderraktárát

meg nem tekintette.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközölten-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

TÁVIRATOK.

Habár Mihályt elítélték.

Budapest, dec. 21.

(Saját tudósítónktól.) Késő éjjel tudó-
sitónk telefonálja, hogy a Habár-ügyben
1 óraker volt az ítélet. **Habárt 5
hónapi fogházra és 500—500
korona pénzbüntetésre ítélték,**
mely pénzbüntetés huszonöt-huszonöt
napi elzárásra átváltoztatható. Ezenkívül
az összes költségekre elmarasztalták.
Súlyosító körülménynek vették, hogy
magas állásu, előkelő pozíciót betöltő
emberek ellen követte el a rágalmozást.
Enyhítő körülmény, hogy más lapokból
szedte össze a rágalmozási dolgokat.

Az angol válság.

London, dec. 21.

Asquith miniszterelnök tegnap Edin-
burghban lord Rosebery vendége volt.
Este táviratot kapott Londonból, hogy a
király ma kihallgatáson fogadja.

Az angol miniszterelnök kihallgatása
nagyjelentőségű lesz a politikai válságra
nézve. Híre jár, hogy György király hoz-
zájárul az új peerek tömeges kineve-
zéséhez.

Új váltópénz.

Bécs, dec. 21.

(Saját tudósítónktól.) A bécsi kereskedelmi
kamara azzal a kéréssel fordult az osztrák kor-
mányhoz, hogy igyekezzen megállapodásra jutni
a magyar kormánnyal az öt- s ötvenfilléres
váltópénz kibocsátása érdekében.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerai butorok
zománcozását és porcellán utánzatát. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel
Czapfalvi József.

358

Igazságszolgáltatás.

§ **Furfangos cigányasszony.** Mezei
Virág cigányasszony ravasz módon kerített
hálója egy hiszékeny parasztszöveget. Be-
állított Hízó Istvánné anti asszonyhoz és el-
hitette vele, hogy a házában egy nagy csomó
pénz van elásva. A pénzt azonban senki sem
tudja kiadni, csak ő és ezért a jövőre nagy
haszon fejében, különböző címeken pénzeket
csalt ki tőle. A naiv parasztszöveget felül a
mesének és mintegy 860 koronát fizetett ki a
cigányasszonynak. A cigányasszony azonban
egyre halogatta a pénz kiadását, úgy hogy
megsokalta már Hízó Istvánné is a dolgot és
feljelentette Mezei Virágot. A ravasz ci-
gányasszony, csalással vádolva, tegnap ál-
lott a bíróság előtt. Beigazolódott hogy a
legraffináltabb mesékkel hitegette állandóan
Hízó Istvánnét, aki nem tudott tőle sza-
badulni és kérésének mindig kénytelen volt
eleget tenni. A bíróság beigazolva látta a vá-
dat és ezért Mezei Virág cigányasszonyt 1 évi
börtönrre ítélte. A tárgyalást Mille Gyula elnök
vezette. A közvédat *Vattay József* kir. ügyész
képviselte. Az elítélt cigányasszony megfe-
lebbezte az ítéletet.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Irta: **Hjalmai Knuth.**

Fordította: **Vörös József.**

8

Enyeletem ezzel a gondolattal s úgy
éreztem, hogy nagy igazságtalanság az, ami ve-
lem történt. Miért kellett az utóbbi hónapok-
ban annyit szenvednem? Minden oldalról ke-
serű gondolatok toltak elém; akármerre men-
tem, ha leültem, ha felálltam, apró jelentékte-
len véletlenségek álltak az utamba, megzavar-
ták képzeletemet és szétszórták erőmet a szél-
rózsa minden irányában. Sokáig foglalkoztatott s
gondolkodóba ejtett, ha egy kutya vagy egy
ur, kinek sárga rózsza volt a gomblyukában,
elhalladt mellettem. Mi bajom lehetett? Isten
ujja volt-e? Még mikor egy padot találtam s
sokáig üldögéltem, akkor is ez motoszkált a
fejemben s nem tudtam másról gondolkodni.
Ama májusi nap óta, mikor ez a nyomoruságos
élet kezdődött, egyre éreztem, hogy erőim
fogynak; szinte gyenge voltam már ahhoz is,
hogy oda kormányozzam a hajómat, ahova
menni akartam; egész sereg apró, ártalmas fé-
reg esett belém, emésztett s lyukakat rágott a
lelkemen. Hátha egészen el akar emészteni az

Isten?! Felálltam s a pad előtt járkáltam fel s
alá.

Iszonyuan tévedtem e pillanatban; szinte
sajgott a karom s nem tudtam lelógatni. Mióta
a sajtót megettem, rosszul éreztem magamat,
nagyon is jóllaktam tőle s olyan izgatott lettem,
hogy fel-alá szaladgáltam, fel sem pillantottam.
Az emberek jobbról-balról úgy surrantak el,
mint az árnyék.

Arra a padra, melyre én ültem, most két
ur telepedett le, rágyújtottak s beszélgetni kezd-
tek; dühös lettem s megakartam szólítani őket,
de meggondoltam a dolgot s inkább a kert
tulsó oldalára mentem, hol ismét padot szemel-
tem ki magamnak. Leültem.

Újra Istenre gondolta, kinozott ez a gon-
dolat.

Kegyeltenség volt, hogy valahányszor hiva-
talt kerestem, mindig utamba állt és megbontott
mindent, pedig a mindennapi kenyér lett volna
ebből is. Eszrevettem, hogy valahányszor hosszú
időn át éheztem, az agyvelőm kiszáradt és ki-
ürült a fejem s olyan könnyű, olyan légies
könnyű volt, hogy nem is éreztem súlyt a vál-
lamon s mindenkit, akivel találkoztam, olyan
mereven bámultam meg.

A padon ültem s egyre keserűbb gondol-
atok szálltak meg. Isten ellen s a reám mért
kinok ellen zudultam fel. Téved, ha azt hiszi,
hogy általában magához emel s megjavít, hogy
annyi csapást mér rám s annyi akadályt gördít
az ntamba. Téved! Dühömben majdaem sirva
fakadtam s ezt meg is mondtam neki, tudja
meg egyszer s mindenkorra.

(Folyt. köv.)

SPITZER BÉLA

női és gyermek ruha-áruháza

Rákóczi-ut 3. sz.

Az év végeig

kedvezményes áron kapható

Felöltők,

Blousok,

Pongyolák,

Aljak,

Kosztimők,

Gyermekruhák

Szörme-árak és ruhakelmék.

Saját műtermemben a leg-
elegánsabb toilettek vállal-
tatnak.

KÖZGAZDASÁG.

Fixetése képtelen kereskedő. A B.
H. Védegyelet közlése szerint *Szabó Sándor* és
György székelyhi di kereskedő cég fizetése ké-
ptelen lett.

A kamara értesítése. Van szerencsénk
az érdekeltek tudomására adni, hogy a győr-
sopron—abenturti vasut üzletigazgatósága a
vonalai részére az 1910. évben szükséges hid-
gerendák, metszett és faragott tölgyfák, tölgyfa
padlók, ezek közül 59.454 köbméter tölgyfa
anyag, továbbá faragott, vagy metszett tenyőfa,
deszka, padló és metszett vagy faragott szur-
kosfák, padlók és deszkák szállításának bizto-
sítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő:
1910. december hó 25, illetve december hó
27. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek
a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e.
8-tól délután 2 óráig megtekinthetők. Nagy-
várad, 1910. december hó 17. A nagyvárad
kereskedelmi és iparkamara: *Husella Gyula*,
kir. keresk. elnök. Dr. *Sarkadi Lajos*, titkár.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, dec. 21.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	863.—
Oszták hitel	—	—	660.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Allamvasut	—	—	752.—
Jelzálogbank	—	—	502.—
Leszámitoló bank	—	—	601.—
Hazai Bank	—	—	308.—
Kereskedelmi részv.	—	—	749.—
Rimamurányi	—	—	672.—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	764.50
Városi villamos	—	—	399.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonként.

Buza áprilisra	—	—	10.91
Buza májusra	—	—	10.83
Buza októberre	—	—	10.62
Rozs októberre	—	—	7.78
Zab áprilisra	—	—	8.83
Tengeri májusra	—	—	5.56

Irányzat: Gyöngye.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Vegyél!
Vegyén!
Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt
Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Automobil

bérkocsi vállalat

Szakképzett, hosszú gyakorlattal bíró sofförök vezetése mellett, 2 drb. elegáns, 50 és 40 lóerős teljesítményű gépkocsi, a világhírű „Renault” leghíresebb francia gyártmány és „Oppel” gyártmányai állanak rendelkezésre.

„Oppel” viteldij: Egy óra a városban . . . . . 6 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 6 kor.

A városon kívül minden kilom. 1 kor.

Fedett Renault viteldij: Egy óra a városban . . . . . 8 kor.

A fürdők egyikébe várakozás nélkül . . . . . 8 kor.

A városon kívül minden km. 1 K 20.

Várakozási idő megállapodás szerint.

Allandó éjjeli és nappali szolgálat.

Telefon 365. Garage: Szaniszló-u. 47.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

„VITOL”

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt”
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjáratokat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Értesítés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

:: :: Megrendelőim kívánságának eleget téve, :: ::

ismét folytatom régi, jóhírnevű cukrászdámat

s hogy a nagyérdemű közönség igényeit minden tekintetben kielégíthessem, áldozatok árán sikerült megnyernem az országserzte ismert Gebead-cég volt osztályfőnökét, aki a külföldön szerzett tapasztalatait újonnan berendezett, a higiénikus követelményeknek teljesen megfelelő cukrász-műhelyemben kellően érvényesítheti.

Zsurokra, keresztelőkra és lakodalmakra való megrendeléseket, miután üzlethelyiségem nincs a legjutányosabb áron vállalom.

PARFAIDOK, MIGNONOK, TORTAK
megrendelésre kaphatók.

A karácsonyi és ujévi ünnepekre diós-, mákos-patkókat és ünnepi kalácsokat — megrendelésre — tiszta tea-vajból készülve, a legkisebb mennyiségben és olcsó árak mellett házhoz szállítok.

Naponta friss tea-kenyér és tea-vaj kapható! Kiváló tisztelettel Molnár Henrik cukrász.

Megrendeléseket a Szalon-kávéház is eszközöl.

Telefon: (Szalon-kávéház) 41. sz.

Mezey János és Tsa
fűszer, csemege üzlete
 Nagyváradi, Szent László-tér,
 Nagyváradi Takarékpénztár épület

a
karácsonyi
ünnepekre

legelőnyösebb bevásárlási forrás.
 Tisztán kezelt élelmi
 cikkek, különleges faj-
 kávék, rumok, theák,
 thea sütemények, cse-
 mege sajtok, erdélyi
 almák.

Karácsonyfa diszek
 dús választékban.

A n. é. közönség szives látogatásait kérjük
 tisztelettel

Mezey János és Társa

TELEPHON: 249.

TELEPHON: 249.

Eladó föld.

Nagyváradtól 15 percnire
 fekvő mintegy 55 kat. hold kiter-
 jedésű elsőrendű szántóföld a szük-
 séges épületekkel ellátva egészben
 vagy parcellákban eladó.

A feltételek megtudhatók a
 Nagyváradon székelő **Központi**
Takarék-pénztárnál.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai si-
 ma és gyökeres
 vesszőket különféle
 fajokban, fajtis-
 tásáért jótállva
 legdusabb válasz-
 tékban a már évek óta elsőnek és legmegbiza-
 többnak **Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep**
 ismert

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo
 Az árj gyzékben található az ország minden részéről
 érkező **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlő-
 birtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős
 személyiségektől úgy szó-, mint írásbelileg bizonyosá-
 got szerezhet magának fenti szőlőtelep meg-
 bízhatóságáról.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpáival szem-
 ben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.**
 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
 tehát 5 százalék kartell áron alul.
 Mindeanemű **izzólámpa különlegességek**, fény-
 képszámpák ugyancsak **legolcsóbb**
 áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
 tók a villamos telepen külön-
 ségra épített nagy

csillár-raktárunkat
 megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk
villamos motorokat

16órától 12 óráig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővilágítá-
 sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
 litását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
 a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

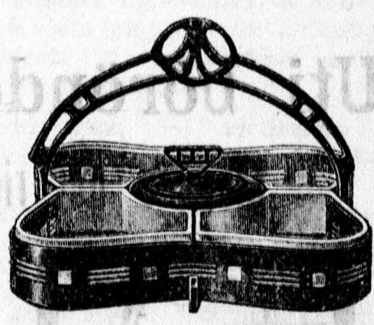
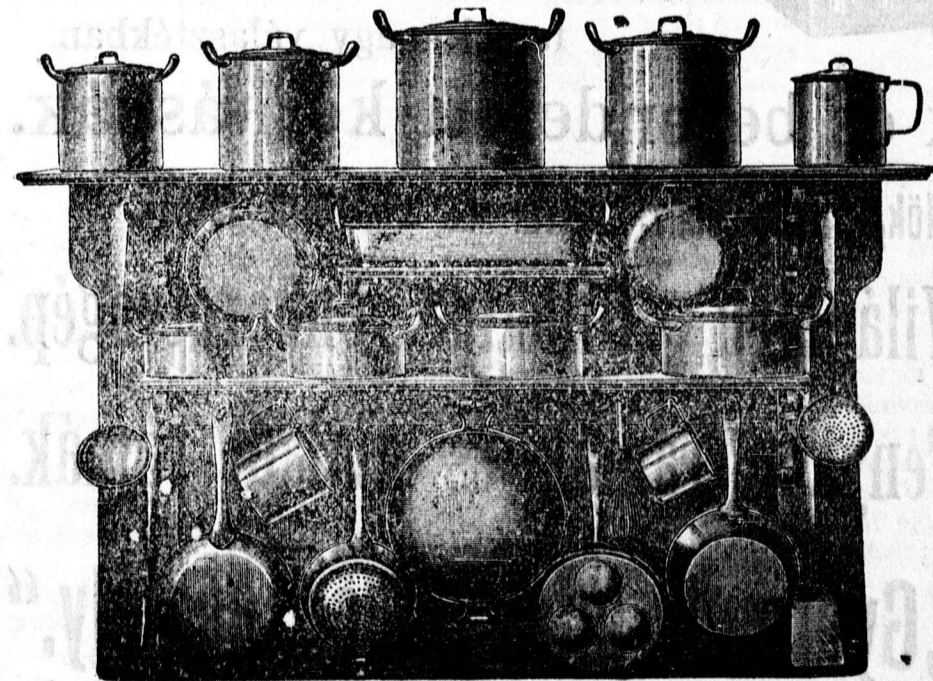
villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Modern konyhaberendezések és háztartási különlegességek.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

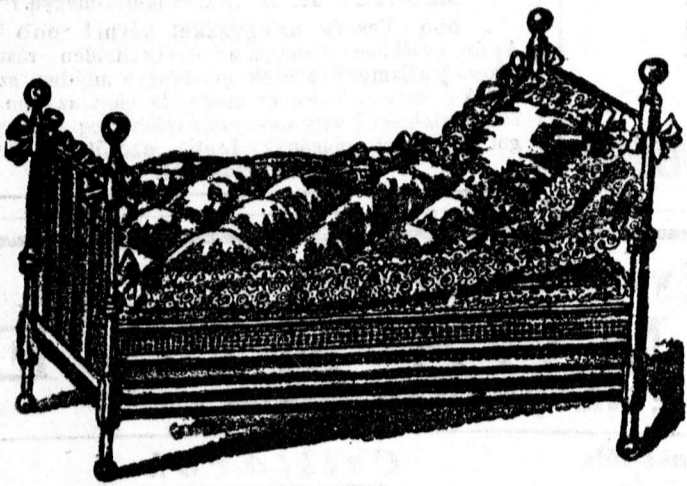
Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon helyben és vidéken 390.

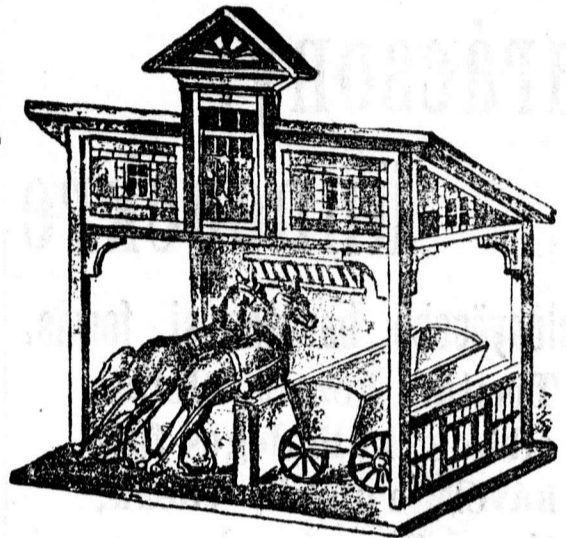
WALDMANN ERNŐ

karácsonyi kiállítása

Rákóczi-ut (Szent István Palota).

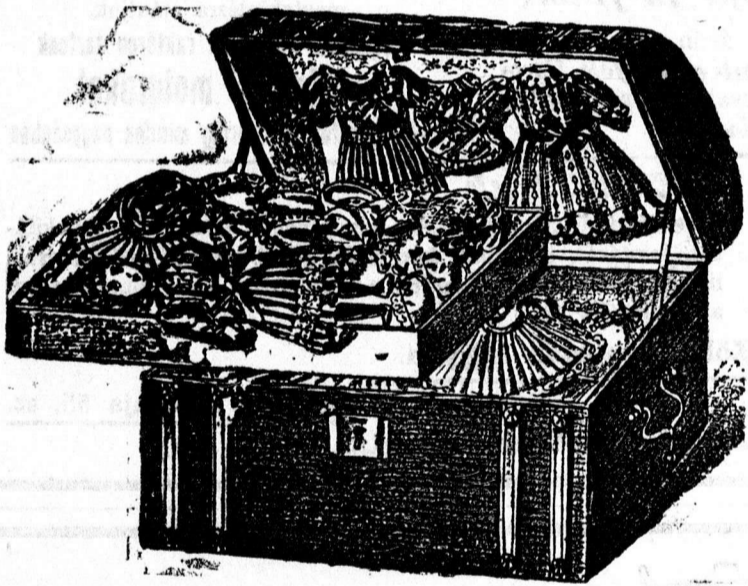
Hol dus vá-
lasztékban
vannak

diszmű és ajándék tárgyak

u. m. valódi

Bronz és Fazencze szobrok,
China ezüst disztárgyak, Fali
állványok és diszasztalok, Ivó
készletek és szivar készletek,
Likör és szivar asztalok, Varró
és ékszer dobozok, Manikür
és Fésű készletek, Hamu, Gyufa
tartók nagy választékban.

Uti bőröndök és berendezett kézitáskák.

Elegáns női ridikulók, finom pénz, szivar és cigaretta tárcák.

Világhírű „Gilletta“ önbortvágép.

Fénykép rámak és családi rámak.

„Gyermek játék külön osztály.“

